ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟΥ (όγδοο πενταμελές τμήμα)

της 11ης Ιουνίου 2009 *

Στην υπόθεση Τ-292/02,

Confederazione Nazionale dei Servizi (Confservizi), με έδρα τη Ρώμη (Ιταλία), εκπροσωπούμενη από τους C. Tessarolo, A. Vianello, S. Gobbato και F. Spitaleri, δικηγόρους,

προσφεύγουσα,

κατά

Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, εκπροσωπούμενης από τον V. Di Bucci,

καθής,

* Γλώσσα διαδικασίας: η ιταλική.

υποστηριζόμενης από την **Associazione Nazionale fra gli Industriali degli Acquedotti — Anfida,** με έδρα τη Ρώμη (Ιταλία), εκπροσωπούμενη από τον P. Alberti, δικηγόρο,

παρεμβαίνουσα,

με αντικείμενο προσφυγή περί ακυρώσεως των άρθρων 2 και 3 της αποφάσεως 2003/193/ΕΚ της Επιτροπής, της 5ης Ιουνίου 2002, [αφορώσας] κρατική ενίσχυση σχετικά με φορολογικές απαλλαγές και προνομιακά [έντοκα] δάνεια υπέρ επιχειρήσεων κοινής ωφελείας με πλειοψηφική συμμετοχή του Δημοσίου (ΕΕ 2003, L 77, σ. 21),

ΤΟ ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ
(όγδοο πενταμελές τμήμα),

συγκείμενο από τους M. E. Martins Ribeiro, πρόεδρο, D. Šváby, Σ. Παπασάββα, N. Wahl (εισηγητή) και A. Dittrich, δικαστές,

γραμματέας: J. Palacio González, κύριος υπάλληλος διοικήσεως,

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία και κατόπιν της επ' ακροατηρίου συζητήσεως της 16ης Απριλίου 2008,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

Ιστορικό της διαφοράς

1 Η προσφεύγουσα, Confederazione Nazionale dei Servizi (Confservizi), πρώην Cispel, αποτελεί συνομοσπονδία στην οποία μετέχουν οι δημόσιες ή ιδιωτικές επιχειρήσεις και τα νομικά πρόσωπα που αναπτύσσουν δραστηριότητα στον τομέα των τοπικών δημοσίων υπηρεσιών. Σύμφωνα με το καταστατικό της, το έργο της συνίσταται ιδίως στην εκπροσώπηση, στην προώθηση και στην προστασία των εν λόγω επιχειρήσεων και νομικών προσώπων. Είναι, μεταξύ άλλων, επιφορτισμένη με τη διαπραγμάτευση της εθνικής συλλογικής συμβάσεως εργασίας για τους διευθύνοντες των επιχειρήσεων παροχής τοπικών δημοσίων υπηρεσιών.

Επί του εθνικού νομικού πλαισίου

2 Ο legge nº 142 ordinamento delle autonomie locali (νόμος αριθ. 142 για την οργάνωση των οργανισμών τοπικής αυτοδιοικήσεως, της 8ης Ιουνίου 1990, *GURI* αριθ. 135, της 12ης Ιουνίου 1990, στο εξής: νόμος 142/90) εισήγαγε στην Ιταλία μεταρρύθμιση των οργανωτικών μέσων που παρέχει ο νόμος στους δήμους για τη διαχείριση των δημοσίων υπηρεσιών, ιδίως στους τομείς της διανομής ύδατος, αερίου, ηλεκτρισμού και των μεταφορών. Το άρθρο 22 του εν λόγω νόμου, όπως έχει τροποποιηθεί, προέβλεψε τη δυνατότητα των δήμων να συνιστούν εταιρίες υπό διάφορες νομικές μορφές, προκειμένου να παρέχουν δημόσιες υπηρεσίες. Μεταξύ αυτών περιλαμβάνεται η σύσταση εμπορικών εταιριών ή εταιριών περιορισμένης ευθύνης στις οποίες το Δημόσιο κατέχει την πλειοψηφία του μετοχικού κεφαλαίου (στο εξής: εταιρίες του νόμου 142/90).

3 Στο πλαίσιο αυτό, δυνάμει του άρθρου 9 bis του legge nº 488 di conversione in legge, con modificazioni, del decreto-legge 1º luglio 1986, nº 318, recante provvedimenti urgenti per la finanza locale (νόμου αριθ. 488, περί της μετατροπής σε νόμο, με τροποποιήσεις, του νομοθετικού διατάγματος 318, της 1ης Ιουλίου 1986, περί θεσπίσεως επειγόντων μέτρων υπέρ των οικονομικών των οργανισμών τοπικής αυτοδιοικήσεως, της 9ης Αυγούστου 1986, *GURI* αριθ. 190, της 18ης Αυγούστου 1986), χορηγήθηκαν δάνεια με ειδικό επιτόκιο από το Cassa Depositi e Prestiti (στο εξής: CDDPP) μεταξύ του 1994 και του 1998 προς τις εταιρίες του νόμου 142/90 που παρείχαν δημόσιες υπηρεσίες (στο εξής: δάνεια του CDDPP).

4 Επιπλέον, δυνάμει των συνδυασμένων διατάξεων του άρθρου 3, παράγραφοι 69 και 70, του legge nº 549 (su) misure di razionalizzazione della finanza pubblica (νόμου αριθ. 549 περί των μέτρων εξορθολογισμού των δημοσίων οικονομικών, της 28ης Δεκεμβρίου 1995, τακτικό συμπλήρωμα στην *GURI* αριθ. 302, της 29ης Δεκεμβρίου 1995, στο εξής: νόμος 549/95) και του decreto-legge nº 331 (su) armonizzazione delle disposizioni in materia di imposte sugli oli minerali, sull'alcole, sulle bevande alcoliche, sui tabacchi lavorati e in materia di IVA con quelle recate da direttive CEE e modificazioni conseguenti a detta armonizzazione, nonché disposizioni concernenti la disciplina dei centri autorizzati di assistenza fiscale, le procedure dei rimborsi di imposta, l'esclusione dall'ILOR dei redditi di impresa fino all'ammontare corrispondente al contributo diretto lavorativo, l'istituzione per il 1993 di un'imposta erariale straordinaria su taluni beni ed altre disposizioni tributarie (νομοθετικού διατάγματος αριθ. 331, περί εναρμονίσεως των φορολογικών διατάξεων σε διαφόρους τομείς, της 30ής Αυγούστου 1993, *GURI* αριθ. 203, της 30ής Αυγούστου 1993, στο εξής: νομοθετικό διάταγμα 331/9), θεσπίσθηκαν τα ακόλουθα μέτρα υπέρ των εταιριών του νόμου 142/90:

— η απαλλαγή από όλους τους φόρους μεταβιβάσεως στοιχείων του ενεργητικού κατά τη μετατροπή ειδικών και δημοτικών επιχειρήσεων σε επιχειρήσεις του νόμου 142/90 (στο εξής: απαλλαγή από τους φόρους μεταβιβάσεως),

— η πλήρης απαλλαγή από τον φόρο εισοδήματος εταιριών, δηλαδή από τον φόρο επί του κέρδους των νομικών προσώπων και από τον τοπικό φόρο εισοδήματος, επί τρία έτη και το αργότερο μέχρι το οικονομικό έτος 1999 (στο εξής: τριετής απαλλαγή από τον φόρο εισοδήματος εταιριών).

Η διοικητική διαδικασία

5 Κατόπιν υποβολής καταγγελίας αφορώσας τα εν λόγω μέτρα, η Επιτροπή ζήτησε, με έγγραφα της 12ης Μαΐου, της 16ης Ιουνίου και της 21ης Νοεμβρίου 1997, από τις ιταλικές αρχές να της παράσχουν σχετικά πληροφοριακά στοιχεία.

6 Με έγγραφο της 17ης Δεκεμβρίου 1997, οι ιταλικές αρχές παρέσχαν μέρος των στοιχείων που ζητήθηκαν. Εξάλλου, στις 19 Ιανουαρίου 1998, διεξήχθη συνεδρίαση κατόπιν αιτήματος των ιταλικών αρχών.

7 Με έγγραφο της 17ης Μαΐου 1999, η Επιτροπή κοινοποίησε στις ιταλικές αρχές την απόφασή της να κινήσει τη διαδικασία του άρθρου 88, παράγραφος 2, ΕΚ. Η απόφαση αυτή δημοσιεύθηκε στην *Επίσημη Εφημερίδα των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων* (ΕΕ C 220, σ. 14).

8 Αφού παρέλαβε παρατηρήσεις εκ μέρους των ενδιαφερομένων τρίτων και των ιταλικών αρχών, η Επιτροπή ζήτησε επανειλημμένως συμπληρωματικά στοιχεία από τις αρχές αυτές. Πραγματοποιήθηκαν επίσης συναντήσεις μεταξύ, αφενός, της Επιτροπής και, αφετέρου, των ιταλικών αρχών καθώς και των ενδιαφερομένων τρίτων που παρενέβησαν στη διαδικασία.

9 Ορισμένες εταιρίες του νόμου 142/90, όπως οι ACEA SpA, AEM SpA και Azienda Mediterranea Gas e Acqua SpA (AMGA), οι οποίες εξάλλου άσκησαν προσφυγή ακυρώσεως κατά της αποφάσεως που αποτελεί αντικείμενο της υπό κρίση υποθέσεως (αντιστοίχως, υποθέσεις T-297/02, T-301/02 και T-300/02), προέβαλαν, μεταξύ άλλων, ότι τα εν λόγω τρία είδη μέτρων δεν αποτελούσαν κρατικές ενισχύσεις.

10 Οι ιταλικές αρχές και η προσφεύγουσα συντάχθηκαν, κατ' ουσίαν, προς την άποψη αυτή.

11 Αντιθέτως, η Bundesverband der deutschen Industrie eV (BDI), γερμανική ένωση της βιομηχανίας και των επιχειρήσεων παροχής των σχετικών υπηρεσιών, θεώρησε ότι τα εν λόγω μέτρα μπορούσαν να προκαλέσουν στρεβλώσεις του ανταγωνισμού όχι μόνο στην Ιταλία, αλλά και στη Γερμανία.

12 Ομοίως, η Gas-it, ιταλική ένωση ιδιωτών επιχειρηματιών του τομέα της διανομής γκαζιού, δήλωσε ότι τα εν λόγω μέτρα, ιδίως η τριετής απαλλαγή από τον φόρο εισοδήματος εταιριών, συνιστούσαν κρατικές ενισχύσεις.

13 Στις 5 Ιουνίου 2002, η Επιτροπή εξέδωσε την απόφαση 2003/193/ΕΚ, [αφορώσα] κρατική ενίσχυση σχετικά με φορολογικές απαλλαγές και προνομιακά [έντοκα] δάνεια υπέρ επιχειρήσεων κοινής ωφελείας με πλειοψηφική συμμετοχή του Δημοσίου (ΕΕ 2003, L 77, σ. 21, στο εξής: προσβαλλομένη απόφαση).

Η προσβαλλομένη απόφαση

14 Η Επιτροπή υπογραμμίζει κατ' αρχάς ότι η εξέτασή της αφορά μόνον τα συστήματα ενισχύσεων γενικής ισχύος τα οποία θεσπίστηκαν με τα επίδικα μέτρα και όχι τις ατομικές ενισχύσεις που χορηγήθηκαν σε διάφορες επιχειρήσεις, οπότε η εξέταση στην οποία προβαίνει με την προσβαλλομένη απόφαση είναι γενική και αφηρημένη. Συναφώς, διαπιστώνει ότι η Ιταλική Δημοκρατία «δεν χορήγησε φορολογικά πλεονεκτήματα μεμονωμένα και δεν [της] κοινοποίησε […] καμία ατομική περίπτωση ενίσχυσης, ενώ της διαβίβασε όλες τις απαραίτητες πληροφορίες για την εκτίμησή της». Η Επιτροπή επισημαίνει ότι θεωρεί, κατά συνέπεια, ότι υποχρεούται να προβεί σε γενική και αφηρημένη εξέταση των επιμάχων συστημάτων τόσον ως προς τον χαρακτηρισμό τους όσο και ως προς τη συμβατότητά τους προς την κοινή αγορά (αιτιολογικές σκέψεις 42 έως 45 της προσβαλλομένης αποφάσεως).

15 Κατά την Επιτροπή, τα δάνεια του CDDPP και η τριετής απαλλαγή από τον φόρο εισοδήματος εταιριών (στο εξής, από κοινού: επίμαχα μέτρα) συνιστούν κρατικές ενισχύσεις. Συγκεκριμένα, η χορήγηση, με κρατικούς πόρους, τέτοιων πλεονεκτημάτων στις εταιρίες του νόμου 142/90 έχει ως αποτέλεσμα την ενίσχυση της από πλευράς ανταγωνισμού θέσεώς τους σε σχέση με όλες τις λοιπές επιχειρήσεις που επιθυμούν να παρέχουν τις ίδιες υπηρεσίες (αιτιολογικές σκέψεις 48 έως 75 της

προσβαλλομένης αποφάσεως). Τα επίμαχα μέτρα δεν συμβιβάζονται με την κοινή αγορά, δεδομένου ότι δεν πληρούν τις προϋποθέσεις ούτε του άρθρου 87, παράγραφοι 2 και 3, ΕΚ ούτε του άρθρου 86, παράγραφος 2, ΕΚ και ότι, επιπλέον, αντιβαίνουν στο άρθρο 43 ΕΚ (αιτιολογικές σκέψεις 94 έως 122 της προσβαλλομένης αποφάσεως).

16 Αντιθέτως, κατά την Επιτροπή, η απαλλαγή από τους φόρους μεταβιβάσεως δεν συνιστά κρατική ενίσχυση, υπό την έννοια του άρθρου 87, παράγραφος 1, ΕΚ, δεδομένου ότι οι φόροι αυτοί οφείλονται κατά τη σύσταση νέας οικονομικής οντότητας ή κατά τη μεταβίβαση στοιχείων του ενεργητικού μεταξύ διαφόρων οικονομικών οντοτήτων. Από ουσιαστικής απόψεως, οι δημοτικές επιχειρήσεις, αφενός, και οι εταιρίες του νόμου 142/90, αφετέρου, αποτελούν την ίδια οικονομική οντότητα. Επομένως, η απαλλαγή τους από τους εν λόγω φόρους δικαιολογείται από τη φύση ή την οικονομία του συστήματος (αιτιολογικές σκέψεις 76 έως 81 της προσβαλλομένης αποφάσεως).

17 Το διατακτικό της προσβαλλομένης αποφάσεως έχει ως εξής:

«*Άρθρο 1*

Η απαλλαγή από τους φόρους μεταβίβασης [...] δεν συνιστά ενίσχυση δυνάμει του άρθρου 87, παράγραφος 1, [ΕΚ].

Άρθρο 2

Η τριετής απαλλαγή από τους φόρους εισοδήματος […] καθώς και τα πλεονεκτήματα που απορρέουν από τα δάνεια [του CDDPP] συνιστούν κρατικές ενισχύσεις δυνάμει του άρθρου 87, παράγραφος 1, [ΕΚ].

Οι ενισχύσεις αυτές είναι ασυμβίβαστες προς την κοινή αγορά.

Άρθρο 3

Η Ιταλία λαμβάνει όλα τα απαραίτητα μέτρα για να απαιτήσει από τους δικαιούχους την επιστροφή της ενίσχυσης που περιγράφεται στο άρθρο 2 και η οποία χορηγήθηκε παράνομα.

Η ανάκτηση της ενίσχυσης γίνεται αμελλητί, σύμφωνα με τις εθνικές διαδικασίες, υπό τον όρο ότι επιτρέπουν την άμεση και αποτελεσματική εκτέλεση της [προσβαλλομένης] απόφασης.

Η προς ανάκτηση ενίσχυση περιλαμβάνει τους τόκους που υπολογίζονται από την ημερομηνία που τέθηκε η ενίσχυση στη διάθεση των δικαιούχων μέχρι την ημερομηνία της πραγματικής ανάκτησης, βάσει του επιτοκίου αναφοράς που χρησιμοποιείται για τον υπολογισμό του ισοδύναμου επιχορήγησης στο πλαίσιο των ενισχύσεων περιφερειακού χαρακτήρα.

[…]»

Διαδικασία και αιτήματα των διαδίκων

18 Με δικόγραφο που κατέθεσε στη Γραμματεία του Πρωτοδικείου στις 27 Σεπτεμβρίου 2002, η προσφεύγουσα άσκησε την υπό κρίση προσφυγή.

19 Με δικόγραφο που κατέθεσε στη Γραμματεία του Πρωτοδικείου στις 20 Δεκεμβρίου 2002, η Associazione Nazionale fra gli Industriali degli Acquedotti — Anfida ζήτησε να παρέμβει στην παρούσα διαδικασία υπέρ της Επιτροπής. Με διάταξη της 12ης Μαΐου 2003, ο πρόεδρος του πέμπτου πενταμελούς τμήματος του Πρωτοδικείου (παλαιά σύνθεση) επέτρεψε την παρέμβαση αυτή. Η παρεμβαίνουσα κατέθεσε το υπόμνημά της και οι λοιποί διάδικοι κατέθεσαν τις παρατηρήσεις τους επ' αυτού εντός των ταχθεισών προθεσμιών.

20 Με χωριστό δικόγραφο που κατέθεσε στη Γραμματεία του Πρωτοδικείου στις 6 Ιανουαρίου 2003, η Επιτροπή προέβαλε ένσταση απαραδέκτου δυνάμει του άρθρου 114, παράγραφος 1, του Κανονισμού Διαδικασίας του Πρωτοδικείου.

21 Στις 28 Φεβρουαρίου 2003, η προσφεύγουσα υπέβαλε τις παρατηρήσεις της επί της ενστάσεως απαραδέκτου.

22 Στις 8 Αυγούστου 2002, η Ιταλική Δημοκρατία άσκησε επίσης προσφυγή ακυρώσεως ενώπιον του Δικαστηρίου κατά της προσβαλλομένης αποφάσεως, η οποία πρωτοκολλήθηκε με τον αριθμό C-290/02. Το Δικαστήριο διαπίστωσε ότι η προσφυγή αυτή και οι προσφυγές στις υποθέσεις T-292/02, T-297/02, T-300/02, T-301/02 και T-309/02 είχαν το ίδιο αντικείμενο, δηλαδή την ακύρωση της προσβαλλομένης αποφάσεως, και ήσαν συναφείς, δεδομένου ότι οι λόγοι ακυρώσεως που προβλήθηκαν σε καθεμία από τις υποθέσεις αυτές αλληλοκαλύπτονταν σε μεγάλο βαθμό. Με διάταξη της 10ης Ιουνίου 2003, το Δικαστήριο ανέστειλε τη διαδικασία στην υπόθεση C-290/02, σύμφωνα με το άρθρο 54, τρίτο εδάφιο, του Κανονισμού Διαδικασίας του, μέχρι την

έκδοση της αποφάσεως του Πρωτοδικείου που περατώνει τη δίκη στις υποθέσεις Τ-292/02, Τ-297/02, Τ-300/02, Τ-301/02 και Τ-309/02.

23 Με διάταξη της 8ης Ιουνίου 2004, το Δικαστήριο αποφάσισε να παραπέμψει την υπόθεση C-290/02 ενώπιον του Πρωτοδικείου, το οποίο έχει καταστεί αρμόδιο για την εκδίκαση των προσφυγών των κρατών μελών κατά της Επιτροπής, σύμφωνα με το άρθρο 2 της αποφάσεως 2004/407/ΕΚ, Ευρατόμ του Συμβουλίου, της 26ης Απριλίου 2004, που τροποποιεί τα άρθρα 51 και 54 του πρωτοκόλλου περί του Οργανισμού του Δικαστηρίου (ΕΕ L 132, σ. 5). Κατ' αυτόν τον τρόπο η υπόθεση πρωτοκολλήθηκε στη Γραμματεία του Πρωτοδικείου με τον αριθμό Τ-222/04.

24 Με διάταξη της 5ης Αυγούστου 2004, το Πρωτοδικείο αποφάσισε να εξετάσει την προβληθείσα από την Επιτροπή ένσταση απαραδέκτου μαζί με την ουσία της υποθέσεως.

25 Κατόπιν εκθέσεως του εισηγητή δικαστή, το Πρωτοδικείο (όγδοο πενταμελές τμήμα) αποφάσισε να προχωρήσει στην προφορική διαδικασία και, στο πλαίσιο των μέτρων οργανώσεως της διαδικασίας του άρθρου 64 του Κανονισμού Διαδικασίας, απηύθυνε, εγγράφως, ερωτήσεις προς τους διαδίκους, στις οποίες αυτοί απάντησαν εντός της ταχθείσας προθεσμίας.

26 Με διάταξη του προέδρου του ογδόου πενταμελούς τμήματος του Πρωτοδικείου της 13ης Μαρτίου 2008, οι υποθέσεις Τ-292/02, Τ-297/02, Τ-300/02, Τ-301/02, Τ-309/02, Τ-189/03 και Τ-222/04 ενώθηκαν προς διευκόλυνση της προφορικής διαδικασίας, σύμφωνα με το άρθρο 50 του Κανονισμού Διαδικασίας.

27 Οι διάδικοι αγόρευσαν και απάντησαν στις ερωτήσεις του Πρωτοδικείου κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση της 16ης Απριλίου 2008.

28 Η προσφεύγουσα ζητεί από το Πρωτοδικείο:

— να κρίνει την προσφυγή παραδεκτή

— να ακυρώσει το άρθρο 2 της προσβαλλομένης αποφάσεως

— επικουρικώς, να ακυρώσει το άρθρο 3 της προσβαλλομένης αποφάσεως, αφενός, κατά το μέτρο που επιβάλλει στην Ιταλική Δημοκρατία την ανάκτηση των ενισχύσεων που χορηγήθηκαν με τα επίμαχα μέτρα και, αφετέρου, κατά το μέτρο που προβλέπει το επιτόκιο αναφοράς που χρησιμοποιείται για τον υπολογισμό του προς ανάκτηση ποσού

— να καταδικάσει την Επιτροπή στα δικαστικά έξοδα.

29 Η Επιτροπή, υποστηριζόμενη από την παρεμβαίνουσα, ζητεί από το Πρωτοδικείο:

— να απορρίψει την προσφυγή ως απαράδεκτη

— επικουρικώς, να απορρίψει την προσφυγή ως αβάσιμη

— να καταδικάσει την προσφεύγουσα στα δικαστικά έξοδα.

Επί του παραδεκτού

Επιχειρήματα των διαδίκων

30 Κατ' αρχάς, η Επιτροπή αμφισβητεί ότι η προσφεύγουσα έχει έννομο συμφέρον ασκήσεως προσφυγής όσον αφορά τα δάνεια του CDDPP. Συγκεκριμένα, η προσφεύγουσα αποτελεί συνομοσπονδία η οποία εκπροσωπεί τα συμφέροντα, ιδίως, των εταιριών του νόμου 142/90. Εν προκειμένω, είναι αδύνατο να εξακριβωθεί αν ένα ή πλείονα από τα μέλη της έτυχαν πράγματι των ως άνω δανείων, καθόσον η προσφεύγουσα παρέλειψε να προσκομίσει κατάλογο των εν λόγω μελών.

31 Περαιτέρω, η Επιτροπή αμφισβητεί την ενεργητική νομιμοποίηση της προσφεύγουσας. Η προσβαλλομένη απόφαση δεν αφορά την προσφεύγουσα ατομικά, υπό την έννοια του άρθρου 230, τέταρτο εδάφιο, ΕΚ.

32 Όσον αφορά το ζήτημα αν η απόφαση θίγει ατομικά κάποια μέλη της προσφεύγουσας, η Επιτροπή ισχυρίζεται κατ' αρχάς, κατ' ουσίαν, ότι η προσβαλλομένη απόφαση πρέπει να χαρακτηρισθεί ως πράξη γενικής ισχύος, κατά το μέτρο που αφορά σύστημα ενισχύσεων και, συνεπώς, έναν αόριστο και μη προσδιορίσιμο αριθμό επιχειρήσεων, καθοριζομένων με βάση ένα γενικό κριτήριο, όπως είναι η υπαγωγή τους σε μια κατηγορία επιχειρήσεων. Η γενική ισχύς και, συνεπώς, η κανονιστική φύση μιας πράξεως δεν αναιρείται από τη δυνατότητα προσδιορισμού, με περισσότερη ή λιγότερη ακρίβεια, του αριθμού ή ακόμη και της ταυτότητας των υποκειμένων δικαίου στα οποία η πράξη αυτή έχει εφαρμογή σε δεδομένο χρονικό σημείο, εφόσον δεν αμφισβητείται ότι η εφαρμογή αυτή πραγματοποιείται βάσει μιας αντικειμενικής νομικής ή πραγματικής καταστάσεως την οποία προσδιορίζει η πράξη, σε σχέση με τον σκοπό της πράξεως αυτής.

33 Κατά την Επιτροπή, προκειμένου μια πράξη γενικής ισχύος να αφορά έναν ιδιώτη ατομικά, η πράξη αυτή πρέπει να θίγει τα ειδικά δικαιώματά του ή το κοινοτικό όργανο που την κατάρτισε πρέπει να υποχρεούται να λάβει υπόψη του τις συνέπειες της πράξεως αυτής επί της καταστάσεως του εν λόγω ιδιώτη. Η Επιτροπή θεωρεί ωστόσο ότι τούτο δεν συμβαίνει εν προκειμένω. Συγκεκριμένα, η προσβαλλομένη απόφαση είχε επιπτώσεις στην κατάσταση όλων των επιχειρήσεων τις οποίες αφορούσαν τα επίμαχα μέτρα. Κατά συνέπεια, δεν υπήρξε προσβολή των ειδικών δικαιωμάτων ορισμένων επιχειρήσεων οι οποίες θα μπορούσαν να διαφοροποιηθούν σε σχέση με κάθε άλλη επιχείρηση την οποία αφορούσαν τα επίμαχα μέτρα. Εξάλλου, κατά την έκδοση της προσβαλλομένης αποφάσεως, η Επιτροπή δεν έλαβε ούτε όφειλε να λάβει υπόψη τις συνέπειες της αποφάσεώς της επί της καταστάσεως μιας συγκεκριμένης επιχειρήσεως. Ούτε η κήρυξη του ασυμβιβάστου ούτε η διαταγή περί ανακτήσεως που περιέχει η προσβαλλομένη απόφαση αναφέρεται στην κατάσταση των κατ' ιδίαν ληπτών.

34 Κατά την Επιτροπή, η ανάλυσή της επιβεβαιώνεται από τη νομολογία περί κρατικών ενισχύσεων, σύμφωνα με την οποία η υπαγωγή σε σύστημα ενισχύσεων το οποίο κρίθηκε ασυμβίβαστο προς την κοινή αγορά δεν αρκεί για να αποδειχθεί ότι ένα πρόσωπο θίγεται ατομικά, υπό την έννοια του άρθρου 230, τέταρτο εδάφιο, ΕΚ.

35 Οι πιο πρόσφατες αποφάσεις δεν θέτουν υπό αμφισβήτηση την εν λόγω παγία νομολογία. Κατά την Επιτροπή, η λύση που δόθηκε με την απόφαση του Δικαστηρίου της 19ης Οκτωβρίου 2000, C-15/98 και C-105/99, Ιταλία και Sardegna Lines κατά Επιτροπής (Συλλογή 2000, σ. I-8855, στο εξής: απόφαση Sardegna Lines), δεν μπορεί να έχει εφαρμογή σε όλες τις προσφυγές τις οποίες ασκεί ο υπαγόμενος σε σύστημα ενισχύσεων το οποίο έχει κριθεί παράνομο και ασυμβίβαστο προς την κοινή αγορά και των οποίων η αναζήτηση έχει διαταχθεί. Το συμπέρασμα αυτό επιβάλλεται ιδίως εφόσον, όπως εν προκειμένω, το επίμαχο σύστημα ενισχύσεων έχει εξετασθεί κατά τρόπο αφηρημένο. Επιπλέον, στην υπόθεση επί της οποίας εκδόθηκε η προπαρατεθείσα απόφαση Sardegna Lines, η προσφεύγουσα έτυχε στην πραγματικότητα ατομικής ενισχύσεως, διότι επρόκειτο περί πλεονεκτήματος χορηγηθέντος βάσει πράξεως στηριζόμενης σε περιφερειακό νόμο χαρακτηριζόμενο από ευρεία διακριτική ευχέρεια. Επιπλέον, η κατάσταση αυτή αποτέλεσε αντικείμενο προσεκτικής εξετάσεως κατά την επίσημη διαδικασία έρευνας.

36 Τα πραγματικά περιστατικά της υπό κρίση υποθέσεως διαφέρουν και από εκείνα επί των οποίων εκδόθηκε η απόφαση του Δικαστηρίου της 29ης Απριλίου 2004, C-298/00 P, Ιταλία κατά Επιτροπής (Συλλογή 2004, σ. I-4087, στο εξής: απόφαση Alzetta), κατά το μέτρο που, εν προκειμένω, η Επιτροπή δεν γνώριζε τον ακριβή αριθμό ούτε την ταυτότητα των δικαιούχων των επιμάχων ενισχύσεων, δεν διέθετε όλα τα σχετικά

στοιχεία και δεν γνώριζε το ύψος της χορηγηθείσας σε εκάστη περίπτωση ενισχύσεως. Επιπλέον, στην υπό κρίση υπόθεση, η τριετής απαλλαγή από τον φόρο εισοδήματος εταιριών εφαρμόζεται αυτομάτως, ενώ οι ενισχύσεις που ήσαν επίμαχες στην υπόθεση επί της οποίας εκδόθηκε η προπαρατεθείσα απόφαση Alzetta είχαν χορηγηθεί με μεταγενέστερη πράξη.

37 Εν πάση περιπτώσει, ούτε η συμμετοχή στην επίσημη διαδικασία του άρθρου 88, παράγραφος 2, ΕΚ ούτε η διαταγή περί ανακτήσεως την οποία περιέχει η προσβαλλομένη απόφαση αρκούν, κατά την Επιτροπή, για να εξατομικεύσουν την προσφεύγουσα. Συγκεκριμένα, δεδομένου ότι οι προσφυγές τις οποίες ασκούν τα πρόσωπα που μπορούν εν δυνάμει να υπαχθούν σε κοινοποιηθέν σύστημα ενισχύσεων δεν είναι παραδεκτές σύμφωνα με το άρθρο 230 ΕΚ, το ίδιο πρέπει να ισχύει για τις προσφυγές που ασκούν τα πρόσωπα που υπάγονται σε μη κοινοποιηθέν σύστημα ενισχύσεων.

38 Κατά την Επιτροπή, η προσφεύγουσα ωσαύτως δεν νομιμοποιείται να ασκήσει προσφυγή ιδίω ονόματι. Συγκεκριμένα, ως αυτοτελές νομικό πρόσωπο δεν υφίσταται βλάβη λόγω της καταργήσεως των επιδίκων μέτρων. Επιπλέον, η συμμετοχή στην ενώπιον της Επιτροπής διαδικασία δεν αρκεί για να την εξατομικεύσει, υπό την έννοια της αποφάσεως του Δικαστηρίου της 15ης Ιουλίου 1963, 25/62, Plaumann κατά Επιτροπής (Συλλογή τόμος 1954-1964, σ. 937). Τέλος, δεν ενήργησε ως διαπραγματεύτρια, υπό την έννοια της αποφάσεως του Δικαστηρίου της 2ας Φεβρουαρίου 1988, 67/85, 68/85 και 70/85, Van der Kooy κ.λπ. κατά Επιτροπής (Συλλογή 1985, σ. 219). Το γεγονός ότι η προσφεύγουσα εκπροσωπεί τα συμφέροντα των μελών της ή ότι ασκεί πιέσεις υπέρ των συμφερόντων αυτών και το γεγονός ότι μετέχει στις συλλογικές διαπραγματεύσεις δεν ασκεί επιρροή. Άλλωστε, ο κανονισμός (ΕΚ) 659/1999 του Συμβουλίου, της 22ας Μαρτίου 1999, για τη θέσπιση λεπτομερών κανόνων εφαρμογής του άρθρου [88 ΕΚ] (ΕΕ L 83, σ. 1), δεν αναγνωρίζει κανένα ειδικό καθεστώς στις ενώσεις που εκπροσωπούν συλλογικά συμφέροντα. Εξάλλου, η Επιτροπή θεωρεί ότι δεν ασκεί επιρροή εν προκειμένω η νομολογία που αναγνωρίζει ότι οι ανταγωνιστές των ληπτών ενισχύσεων θίγονται ατομικά, οσάκις αυτή εγκρίνει ενισχύσεις χωρίς να κινήσει την επίσημη διαδικασία εξετάσεως. Προσθέτει ότι, οσάκις εκδίδει απόφαση αφορώσα σύστημα ενισχύσεων, δεν οφείλει να εξετάζει τις ατομικές καταστάσεις των ληπτών.

39 Τέλος, η κήρυξη ως απαράδεκτης της προσφυγής που άσκησε εν προκειμένω η προσφεύγουσα δεν συνιστά προσβολή της αρχής της αποτελεσματικής ένδικης προστασίας, διότι επαρκούν τα ένδικα βοηθήματα των άρθρων 241 ΕΚ και 234 ΕΚ (απόφαση του Δικαστηρίου της 25ης Ιουλίου 2002, C-50/00 P, Unión de Pequeños

Agricultores κατά Συμβουλίου, Συλλογή 2002, σ. I-6677, στο εξής: απόφαση UPA). Το επιχείρημα της προσφεύγουσας που αντλείται από τον Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ενώσεως, του οποίου η διακήρυξη έγινε στις 7 Δεκεμβρίου 2000 στη Νίκαια (ΕΕ 2000, C 364, σ. 1), δεν είναι πειστικό, διότι η Συνθήκη για τη θέσπιση Συντάγματος της Ευρώπης (ΕΕ 2004, C 310, σ. 1) δεν τροποποίησε τις προϋποθέσεις παραδεκτού των προσφυγών που ασκούν οι ιδιώτες.

40 Η παρεμβαίνουσα συντάσσεται, κατ' ουσίαν, προς την άποψη της Επιτροπής.

41 Η προσφεύγουσα ισχυρίζεται ότι έχει έννομο συμφέρον ασκήσεως προσφυγής και όσον αφορά τα δάνεια CDDPP. Συγκεκριμένα, προσβάλλει και το τμήμα της προσβαλλομένης αποφάσεως που αφορά τα δάνεια του CDDPP των οποίων έτυχαν τα μέλη της.

42 Η προσφεύγουσα αμφισβητεί στη συνέχεια τον ισχυρισμό ότι η προσβαλλομένη απόφαση συνιστά πράξη γενικής ισχύος. Πρώτον, η Επιτροπή εξήρτησε το περιεχόμενο της προσβαλλομένης αποφάσεως από το είδος των επιμάχων ενισχύσεων. Στον τομέα του δικαίου του ανταγωνισμού και των κρατικών ενισχύσεων, η απόφαση που απευθύνεται σε κράτος μέλος αποτελεί ατομική πράξη. Συναφώς, η νομολογία την οποία επικαλέσθηκε η Επιτροπή προς στήριξη των ισχυρισμών της δεν ασκεί επιρροή, κατά το μέτρο που αφορά την ενεργητική νομιμοποίηση των ιδιωτών προς άσκηση προσφυγής κατά των πράξεων γενικής ισχύος και κανονιστικού χαρακτήρα. Συνεπώς, προς εκτίμηση του παραδεκτού προσφυγής ασκηθείσας από πρόσωπο που δεν ήταν αποδέκτης της προσβαλλομένης πράξεως, πρέπει να προσδιορισθούν τα αποτελέσματα της πράξεως αυτής.

43 Δεύτερον, κατά τον χρόνο εκδόσεως της προσβαλλομένης αποφάσεως, ο αριθμός των επιχειρήσεων στις οποίες αυτή είχε εφαρμογή ήταν ορισμένος και προσδιορίσιμος. Η απόφαση αυτή προκάλεσε άμεση και ευθεία περιουσιακή ζημία στις επιχειρήσεις που είναι μέλη της προσφεύγουσας, καθόσον με την απόφαση αυτή η Επιτροπή διατάσσει την ανάκτηση των ενισχύσεων των οποίων πράγματι έτυχαν. Συνεπώς, η νομική κατάσταση των μελών της προσφεύγουσας μπορεί να εξομοιωθεί με την κατάσταση

των ληπτών ατομικής ενισχύσεως, οι οποίοι, συνεπώς, βρίσκονταν σε κατάσταση ανάλογη προς αυτή των αμέσων αποδεκτών της προσβαλλομένης αποφάσεως.

44 Κατά την προσφεύγουσα, η απόφαση αφορά ατομικά τους λήπτες ενισχύσεων που χορηγήθηκαν βάσει ενός γενικού συστήματος ενισχύσεων το οποίο έχει κριθεί ασυμβίβαστο προς την κοινή αγορά και των οποίων την ανάκτηση διέταξε η Επιτροπή.

45 Επιπλέον, προς στήριξη του αιτήματός της, η προσφεύγουσα επικαλείται το δικαίωμα ένδικης προστασίας. Συγκεκριμένα, αν η υπό κρίση προσφυγή κριθεί παραδεκτή, θα καταστεί δυνατό να διασφαλισθεί η πλήρης και αποτελεσματική ένδικη προστασία των ιδιωτών, σύμφωνα με το άρθρο 47 του Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ενώσεως.

46 Η προσφεύγουσα θεωρεί ότι η προσβαλλομένη απόφαση την αφορά ατομικά, υπό την έννοια του άρθρου 230, τέταρτο εδάφιο, ΕΚ, όχι μόνο λόγω του ότι θίγονται τα μέλη της, αλλά και διότι νομιμοποιείται να ασκήσει προσφυγή ιδίω ονόματι.

47 Συναφώς, ισχυρίζεται κατ' αρχάς ότι είχε θέση διαπραγματευτή, υπό την έννοια της προπαρατεθείσας αποφάσεως Van der Kooy κ.λπ. κατά Επιτροπής. Συγκεκριμένα, αποτελεί την ένωση της κατηγορίας επιχειρήσεων και νομικών προσώπων που εκμεταλλεύονται τις τοπικές δημόσιες υπηρεσίες στην Ιταλία. Τα καθήκοντά της συνίστανται, μεταξύ άλλων, στη συνδικαλιστική εκπροσώπηση και στην εκπροσώπηση των συμφερόντων αυτών των επιχειρήσεων και των νομικών προσώπων. Εξάλλου, γίνεται μνεία αυτής, σε πλείονα νομοθετικά κείμενα, ως συνομιλητή των δημοσίων αρχών. Έτσι, το 1996, διαπραγματεύθηκε με τις δημόσιες αρχές το κείμενο μιας συμβάσεως για τον συντονισμό του συνόλου των βασικών συμβατικών διατάξεων που διέπουν τη σχέση εργασίας των ανωτέρων στελεχών των επιχειρήσεων παροχής τοπικών δημοσίων υπηρεσιών στην Ιταλία. Η σύμβαση αυτή προβλέπει, εξάλλου, μια επιτροπή διαιτησίας αρμόδια για τη λύση των σχέσεων εργασίας, μέρος των μελών της οποίας ορίζεται από την προσφεύγουσα.

48 Επιπλέον, η προσφεύγουσα αναφέρεται στη συμμετοχή της στην ενώπιον της Επιτροπής διοικητική διαδικασία και στην αρχή της ασφαλείας δικαίου.

49 Τέλος, προς στήριξη του παραδεκτού της προσφυγής, επικαλείται το άρθρο 1, στοιχείο η΄, και το άρθρο 20 του κανονισμού 659/1999.

Εκτίμηση του Πρωτοδικείου

50 Σύμφωνα με το άρθρο 230, τέταρτο εδάφιο, ΕΚ, ένα φυσικό ή νομικό πρόσωπο μπορεί να ασκήσει προσφυγή κατ' αποφάσεως που απευθύνεται προς άλλο πρόσωπο μόνον αν η εν λόγω απόφαση το αφορά άμεσα και ατομικά.

51 Συνεπώς, πρέπει να εξετασθεί αν η προσφεύγουσα νομιμοποιείται να ασκήσει προσφυγή.

52 Κατά τη νομολογία, προσφυγές ασκούμενες από ένωση προσώπων μπορεί να κριθούν παραδεκτές σε ορισμένες περιπτώσεις, ήτοι όταν η ένωση εκπροσωπεί τα συμφέροντα επιχειρήσεων οι οποίες νομιμοποιούνται να ασκήσουν προσφυγή ή όταν η ένωση εξατομικεύεται εκ του γεγονότος ότι θίγονται τα ειδικά συμφέροντά της ως ενώσεως, ιδίως δε επειδή η πράξη της οποίας ζητείται η ακύρωση θίγει τη θέση της ως διαπραγματεύτριας, ή ακόμη όταν νομοθετική διάταξη αναγνωρίζει ρητώς στις ενώσεις προσώπων σειρά δυνατοτήτων διαδικαστικού χαρακτήρα (διάταξη του Πρωτοδικείου της 28ης Ιουνίου 2005, Τ-170/04, FederDoc κ.λπ. κατά Επιτροπής, σ. II-2503, σκέψη 49 βλ. επίσης, υπό την έννοια αυτή, προπαρατεθείσα απόφαση Van de Kooy κ.λπ. κατά Επιτροπής, σκέψεις 21 έως 24, και απόφαση του Δικαστηρίου της 2ας Απριλίου 1998, C-321/95 P, Greenpeace Council κ.λπ. κατά Επιτροπής, Συλλογή 1998, σ. I-1651, σκέψεις 14 και 29).

53 Όσον αφορά την πρώτη περίπτωση, υπενθυμίζεται, σε σχέση με το επιχείρημα της προσφεύγουσας ότι εκπροσωπεί επιχειρήσεις οι οποίες μπορούσαν να προσδιορισθούν κατά τον χρόνο εκδόσεως της προσβαλλομένης αποφάσεως, ότι η δυνατότητα προσδιορισμού, με μεγαλύτερη ή μικρότερη ακρίβεια, του αριθμού ή ακόμη και της ταυτότητας των υποκειμένων δικαίου επί των οποίων εφαρμόζεται ένα μέτρο ουδόλως συνεπάγεται ότι το μέτρο αυτό πρέπει να θεωρηθεί ότι αφορά τα υποκείμενα αυτά ατομικώς, εφόσον δεν αμφισβητείται ότι, όπως συμβαίνει εν προκειμένω, η εφαρμογή αυτή γίνεται βάσει μιας αντικειμενικής, νομικής ή πραγματικής, καταστάσεως η οποία προσδιορίζεται από την επίδικη πράξη (απόφαση του Δικαστηρίου της 22ας Νοεμβρίου 2001, C-451/98, Antillean Rice Mills κατά Συμβουλίου, Συλλογή 2001, σ. I-8949, σκέψη 52, και διάταξη του Πρωτοδικείου της 28ης Φεβρουαρίου 2005, T-108/03, von Pezold κατά Επιτροπής, Συλλογή 2005, σ. II-655, σκέψη 46).

54 Περαιτέρω, υπενθυμίζεται ότι από τις αποφάσεις Sardegna Lines και Alzetta προκύπτει ότι πρέπει να θεωρηθεί ότι η απόφαση η οποία υποχρεώνει το κράτος μέλος να ανακτήσει τις ενισχύσεις που καταβλήθηκαν σε ορισμένο λήπτη αφορά τον εν λόγω λήπτη ατομικά.

55 Ως εκ τούτου, επιβάλλεται να κριθεί αν η προσφεύγουσα εκπροσωπεί πράγματι τέτοιους λήπτες. Συναφώς, επισημαίνεται ότι η προσφεύγουσα δεν ήταν σε θέση να αποδείξει ούτε με την απάντησή της στην έγγραφη ερώτηση του Πρωτοδικείου ούτε κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση ότι, μεταξύ των μελών της, περιλαμβάνονταν αποδέκτες μέτρων των οποίων η ανάκληση είχε διαταχθεί. Επιπλέον, στην υπό κρίση περίπτωση, είναι σαφές ότι η προσφεύγουσα δεν εκπροσώπησε τα συμφέροντα των προσφευγουσών στις υποθέσεις T-297/02, T-300/02, T-301/02, T-309/02 και T-189/03, στις οποίες οι προσφεύγουσες εκπροσώπησαν οι ίδιες τα συμφέροντά τους. Επομένως, συνάγεται ότι η προσφεύγουσα δεν βρίσκεται στην πρώτη κατάσταση που περιγράφηκε στη σκέψη 52 ανωτέρω.

56 Όσον αφορά, στη συνέχεια, τη δεύτερη κατάσταση, διαπιστώνεται ότι, μολονότι είναι αληθές ότι η συνδρομή ιδιαίτερων περιστάσεων, όπως ο ρόλος που διαδραμάτισε μια ένωση προσώπων στο πλαίσιο διαδικασίας η οποία κατέληξε στην έκδοση πράξεως κατά την έννοια του άρθρου 230 ΕΚ, μπορεί να δικαιολογήσει το παραδεκτό προσφυγής ασκουμένης από ένωση τα μέλη της οποίας δεν αφορά ατομικώς η επίδικη πράξη, ιδίως οσάκις η πράξη αυτή επηρέασε τη θέση της ενώσεως ως διαπραγματεύτριας (βλ., υπό την έννοια αυτή, προπαρατεθείσα απόφαση Van der Kooy κ.λπ. κατά

Επιτροπής, σκέψεις 21 έως 24, και προπαρατεθείσα διάταξη FederDoc κ.λπ. κατά Επιτροπής, σκέψη 51), δεν προκύπτει από τη δικογραφία ότι κάτι τέτοιο συμβαίνει εν προκειμένω.

57 Συγκεκριμένα, εν προκειμένω, η προσφεύγουσα μετέσχε στη διοικητική φάση της διαδικασίας που συνήθως κινείται για τη θέσπιση εθνικής κανονιστικής ρυθμίσεως ως μέρος το οποίο ακούστηκε και του οποίου η γνώμη ζητήθηκε. Το γεγονός ότι ενδεχομένως διαπραγματεύθηκε την εθνική συλλογική σύμβαση των ανωτέρων στελεχών των επιμάχων δημοσίων υπηρεσιών ουδόλως ασκεί επιρροή στο πλαίσιο της υπό κρίση διαφοράς.

58 Επιπλέον, το γεγονός ότι η προσφεύγουσα μετέσχε στη διοικητική φάση δυνάμει του άρθρου 1, στοιχείο η΄, και του άρθρου 20 του κανονισμού 659/1999 δεν καθιστά δυνατό να θεωρηθεί ότι εθίγη η θέση της ως διαπραγματεύτριας, υπό την έννοια της προπαρατεθείσας αποφάσεως Van der Kooy κ.λπ. κατά Επιτροπής. Συγκεκριμένα, οι εν λόγω διατάξεις δεν αναγνωρίζουν στις αντιπροσωπευτικές ενώσεις κανένα ιδιαίτερο καθεστώς σε σχέση με κάθε άλλο ενδιαφερόμενο μέρος. Επομένως, η προσφεύγουσα δεν βρίσκεται στη δεύτερη κατάσταση που περιγράφεται στη σκέψη 52 ανωτέρω.

59 Τέλος, όσον αφορά την τρίτη κατάσταση, μολονότι, βεβαίως, το άρθρο 1, στοιχείο η΄, και το άρθρο 20 του κανονισμού 659/1999 παρέχουν διαδικαστικά δικαιώματα στα ενδιαφερόμενα μέρη επισημαίνεται ότι η υπό κρίση προσφυγή δεν σκοπεί στην προάσπιση των δικαιωμάτων αυτών. Συγκεκριμένα, η διαδικασία του άρθρου 88, παράγραφος 2, ΕΚ κινήθηκε και η προσφεύγουσα υπέβαλε παρατηρήσεις στο πλαίσιο της διαδικασίας αυτής. Υπό τις συνθήκες αυτές, το γεγονός και μόνον ότι μπορεί να θεωρηθεί ως ενδιαφερομένη υπό την έννοια των προπαρατεθεισών διατάξεων δεν αρκεί για να κριθεί η προσφυγή παραδεκτή (βλ., υπό την έννοια αυτή, απόφαση του Δικαστηρίου της 13ης Δεκεμβρίου 2005, C-78/03 P, Επιτροπή κατά Aktionsgemeinschaft Recht und Eigentum, Συλλογή 2005, σ. I-10737, σκέψη 37). Εξάλλου, το γεγονός ότι της έχουν ενδεχομένως αναγνωρισθεί από την ιταλική έννομη τάξη ειδικές αποστολές και λειτουργίες δεν μπορεί να δικαιολογήσει την τροποποίηση του συστήματος ενδίκων βοηθημάτων το οποίο θεσπίζει το άρθρο 230 ΕΚ και το οποίο έχει ως σκοπό να αναθέσει στον κοινοτικό δικαστή τον έλεγχο νομιμότητας των πράξεων

των οργάνων (βλ., υπό την έννοια αυτή, προπαρατεθείσα διάταξη FederDoc κ.λπ. κατά Επιτροπής, σκέψη 52 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).

60 Από τις ανωτέρω σκέψεις προκύπτει ότι η προσφεύγουσα δεν απέδειξε ότι βρισκόταν στην τρίτη κατάσταση που περιγράφεται στη σκέψη 52 ανωτέρω.

61 Το επιχείρημα της προσφεύγουσας που αντλείται από τις επιταγές της αποτελεσματικής ένδικης προστασίας δεν μπορεί να αναιρέσει το συμπέρασμα αυτό. Αφενός, το Δικαστήριο επιβεβαίωσε την παγία νομολογία του επί της ερμηνείας του άρθρου 230, τέταρτο εδάφιο, ΕΚ με την απόφαση της 1ης Απριλίου 2004, C-263/02 P, Επιτροπή κατά Jégo-Quéré (Συλλογή 2004, σ. I-3425), και με την απόφαση UPA. Αφετέρου, μολονότι η προϋπόθεση ότι ένα πρόσωπο πρέπει να θίγεται ατομικά, την οποία επιβάλλει το άρθρο 230, τέταρτο εδάφιο, ΕΚ, πρέπει να ερμηνεύεται υπό το πρίσμα της αρχής της παροχής αποτελεσματικής δικαστικής προστασίας, λαμβανομένων υπόψη των διαφόρων περιστάσεων που είναι δυνατό να εξατομικεύουν τον προσφεύγοντα, η ερμηνεία αυτή δεν είναι δυνατό να καταλήξει στο να μη λαμβάνεται υπόψη η εν λόγω προϋπόθεση (απόφαση UPA, σκέψη 44).

62 Τέλος, το επιχείρημα το οποίο η προσφεύγουσα αντλεί από το άρθρο III-365, παράγραφος 4, της Συνθήκης για τη θέσπιση Συντάγματος της Ευρώπης πρέπει να κριθεί αλυσιτελές, δεδομένου ότι η συνθήκη αυτή δεν άρχισε να ισχύει και, επιπλέον, αντικαταστάθηκε από τη Συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση και τη Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ 2008, C 115, σ. 1).

63 Κατόπιν όλων των ανωτέρω σκέψεων, δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι η προσβαλλομένη απόφαση αφορά την προσφεύγουσα ατομικά, υπό την έννοια του άρθρου 230, τέταρτο εδάφιο, ΕΚ, και, επομένως, η προσφυγή πρέπει να απορριφθεί στο σύνολό της ως απαράδεκτη.

Επί των δικαστικών εξόδων

64 Κατά το άρθρο 87, παράγραφος 2, του Κανονισμού Διαδικασίας, ο ηττηθείς διάδικος καταδικάζεται στα έξοδα, εφόσον υπήρχε σχετικό αίτημα του νικήσαντος διαδίκου. Δεδομένου ότι η προσφεύγουσα ηττήθηκε, πρέπει να καταδικασθεί στα δικαστικά έξοδα, σύμφωνα με το αίτημα της Επιτροπής.

65 Κατ' εφαρμογήν του άρθρου 87, παράγραφος 4, τρίτο εδάφιο, του Κανονισμού Διαδικασίας, η παρεμβαίνουσα φέρει τα δικαστικά έξοδά της.

Για τους λόγους αυτούς,

ΤΟ ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟ (όγδοο πενταμελές τμήμα)

αποφασίζει:

1) Απορρίπτει την προσφυγή ως απαράδεκτη.

2) Η Confederazione Nazionale di Servizi (Confservizi) φέρει τα δικαστικά έξοδά της και τα έξοδα της Επιτροπής.

3) Η Associazione Nazionale fra gli Industriali degli Acquedotti — Anfida φέρει τα δικαστικά έξοδά της.

Martins Ribeiro Šváby Παπασάββας

Wahl Dittrich

Δημοσιεύθηκε σε δημόσια συνεδρίαση στο Λουξεμβούργο στις 11 Ιουνίου 2009.

(υπογραφές)